

Netin haasteet ja riskitekijät

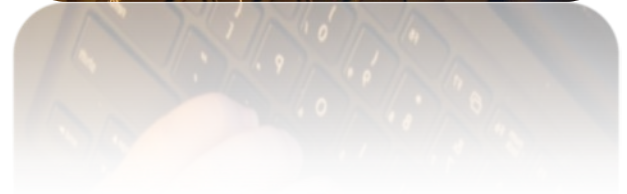
Videopuheenvuoron kalvot, lähteet ja linkkilistat

Laura Määttä, Merja -Maaria Oinas

Oulun yliopisto / TOPIK

Seuraavaksi pohdimme

- Kun yksityisyys hämärtyy
- Kiusaaminen netissä
- Lait pätevät myös netissä
- Netin koukuttavuus
- Sexting
- Grooming
- Mainonta
- Lasten suojeleminen sosiaalisessa mediassa

Kun yksityisyys hämärtyy

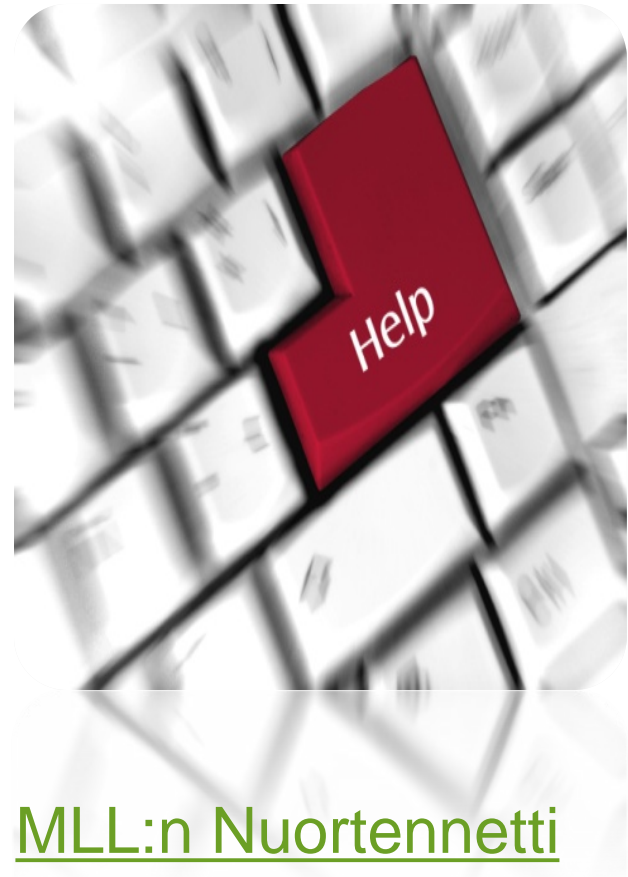
- Nettikulttuuri ennen kaikkea visuaalista (kuvat, videot)
- Julkisuuden ymmärtäminen suurimpana haasteena
 - Mikä on julkista, mikä yksityistä?
 - Mitä tietoja jaamme itsestämme muille netin käyttäjille?

Netiketti

Kiusaaminen netissä

- Kiusaamista netissä ovat esimerkiksi:
 - Pilkkaavat tai uhkaavat viestit
 - Juorujen tai henkilökohtaisten tietojen levittäminen
 - Valokuvien manipulointi ja levittäminen
 - Videoiden levittäminen
 - Toisen nimellä esiintyminen
 - Salasanojen huijaaminen
 - Ryhmän ulkopuolelle sulkeminen

[MLL:n Nuortennetti](#)

Video: [Vahingonilo](#)

Kiusaaminen netissä

- Pelastakaa Lapset Lapsen ääni-kysely 2014:
 - Koulu yksi merkittävimmistä kiusaamisen ja syrjinnän paikoista.
 - Rasismi, seksuaalisuuteen ja sukupuoliin kohdistuva kiusaaminen on yleistä.
 - Viidesosa kyselyyn vastaajista koki, että heillä ei ole ketään aikuista, jolle puhua kiusaamisesta luottamuksellisesti.

Mitä tehdä? poliisi

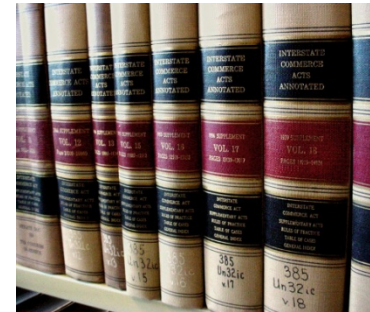
- Nuori:
 - Älä lähde mukaan kiusaamiseen.
 - Kiusaaja estolistalle esim. Facebookissa.
 - Viestien tallentaminen.
 - Kiusaajasta ilmoittaminen ylläpidolle.
 - Vanhemmat/koulun henkilökunta.

- Aikuinen:
 - Asiallinen sovittelu
 - Kiusaajan viestien tallentaminen.
 - Yhteys nettipoliisiin.
 - Rikosilmoituksen tekeminen netissä tai poliisiasemalla.

"Education is the most powerful weapon which you can choose to change the world." -Nelson Mandela

Lait pätevät myös netissä

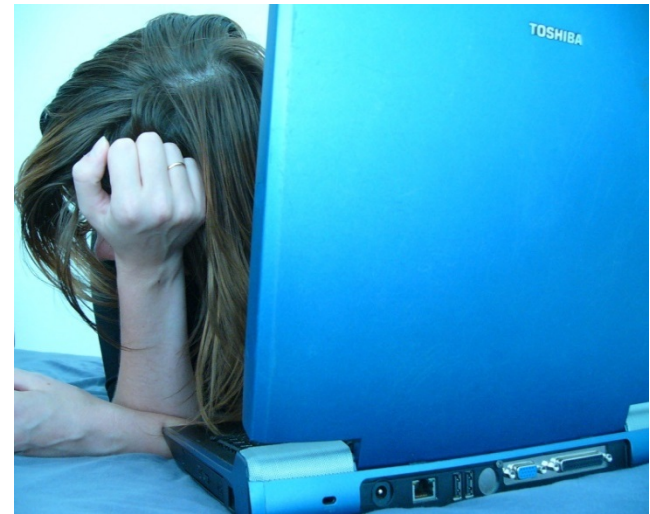
- Suomen laki ja yleiset käyttäytymissäännöt ovat voimassa myös netissä.
- Kiusaamiseen liittyviä rikosnimikkeitä:
 - Kunnianloukkaus
 - Törkeä kunnianloukkaus
 - Laiton uhkaus
 - Yksityiselämää loukkaava tiedon levittäminen

[poliisi](#)

Netin koukuttavuus

- *Nettiriippuvuus* kiistanalainen käsite
- Millaiset merkit?
- Miten ennaltaehkäistä?
- Nettiriippuvuuden alalajit

[Päihdelinkki](#)

Pelaamisen hyödyt ja kääntöpuolet

Hyödyt

- Hauskaa ajanvietettä
- Kehittää sosiaalisia taitoja
- Kehittää kielitaitoa
- Kaverisuhteet ympäri maailman.
- Kehittää kulttuurien välistä ymmärrystä.

Haitat

- Kun muu elämä kärsii
- Yksinäisyys – voi olla myös pakokeino hankalassa elämäntilanteessa

Videot: [Nettielämää: Pelataanko yhdessä?](#)
[Nettielämää: Se vaan pelaa](#)

Nettiystävyydestä

- Netissä koetut asiat ovat lapsille ja nuorille merkityksellisiä.
- Nettiystävyyks voi olla korvaamatonta.
- Haitallista vertaistukea tarjoava nettiystävä voi olla riski lapsen tai nuoren kehitykselle. Esim. kiristäminen ja ystävyiden pitäminen salassa eivät kuulu ystävyteen.

Sexting

- *Sexting* - flirttailua kahden nuoren välistä flirttiä netin tai kännykän välityksellä.
- Vain seurustelukumppanin silmille tarkoitettu kuva voi päätyä suuren yleisön nähtäväksi, jos toinen osapuoli esim. rikkoo yksityisyyden rajan julkaisemalla kuvan netissä.

Video: [Tomi ja Laura](#)

Seksuaalirikokset netissä

- Kansainvälinen ja vakava ongelma netissä.
- *Grooming* - aikuinen houkuttelee alaikäistä netissä luomalla häneen luottamussuhteen. Tavoitteena on seksuaalinen hyväksikäyttö.
- Houkuttelija hakeutuu tarkoituksellisesti lasten ja nuorten käyttämille sivustoille tekeytymällä ikäistään nuoremmaksi henkilöksi.
- Lapsen houkuttelu seksuaalisiin tarkoituksiin on Suomen lain mukaan rikos.

Videot: [Pelastakaa Lapset: Grooming](#)
[Pelastakaa Lapset: Web-kamera hyväksikäytön välineenä](#)

Mainonta

- Lapsille ja nuorille suunnattu mainonta verkkopalveluissa on kasvanut
- Uudet mainonnan tavat
- Product Placement
- Mainosten huomaaminen haastavaa ja tulkitseminen edellyttää kriittisyyttä ja medialukutaitoa
 - Mainosten epärealistiset mallit

[Nuortennetti – Luin sen netistä](#)

[Esther Honig](#)

Lasten suojeleminen sosiaalisessa mediassa

- Millaisia asioita lapsesta voi julkisesti kirjoittaa?
- Millainen kuva on sopiva?
- Lapsilla on oikeus yksityisyyteen: YK:n Lapsen oikeuksien sopimus
- Asetukset: julkinen vai rajattu yleisömäärä?
- Verkossa julkaistut kuvat voivat joutua väärin käsiin

Pähkinäkuoressa

- Nettikiusaamisen tunnistaminen ja siihen puuttuminen
- Lait pätevät myös netissä
- Netin yksityisyyden ja julkisuuden välisen rajan ymmärtäminen
- Muista lähdekriittisyys
- Kultainen keskitie
- Ymmärrys myös netin käänteisistä puolista

Lähteet

Pelastakaa Lapset ry: [Lapsen ääni – ihan läpällä ”Heitetään muka läppää, vaikka oikeasti haukutaan ja pilkataan”](#)

Mannerheimin Lastensuojeluliiton Nuortennetti ([nettikiusaaminen](#))

Mannerheimin Lastensuojeluliiton Vanhempainnetti ([nettikiusaaminen](#))

[MLL:n Lasten ja nuorten puhelimen vuosiraportti 2012](#)

Poliisi: [ohjeet nettikiusatulle](#)

Poliisi: [lait pätevät myös netissä](#)

Poliisi vastaa kysymyksiin myös netissä: [Nettipoliisien yhteystiedot](#)

[Sosiaalisen median selviytymisopas – Marko Forss](#)

[Tietoa nettiriippuvuudesta ja sen alalajeista](#)

Pelastakaa Lapset ry ([Internetin laiton aineisto - Nettivihje](#))

Tietoa lasten seksuaalisesta hyväksikäytöstä netissä: [Suojele minua kaikelta](#)

Pelastakaa Lapset: [Grooming](#)

Poliisin nettivinkki ([Internetin laiton aineisto ja epäilyttävä käytös](#))

[Sexting-video: Tomi ja Laura](#)

[Lasten suojeleminen ja digitaalinen media](#)